

Stigmatisering av pasienter

Redaktøren i Tannlegetidende bør tydelig beklage svært uheldig ordbruk om personer med personlighetsdiagnoser.

TEKST

Sigrun Tømmerås

Vivian Berg

PUBLISERT 5. mars 2013

DEBATT: STIGMATISERING

Fagbladet Den norske tannlegeforenings Tidende hadde i november i fjor informasjon til tannleger om pasienter med ulike psykiatriske diagnoser. Sigrun Tømmerås og Vivian Berg påpekte i januarutgaven av Tidsskriftet at informasjonen om personlighetsforstyrrelser og tannhelse knapt inneholdt noe mer enn «manipulativ, aggressiv, mytoman, upålitelig». «Jeg forstår at det var vanskelig å forstå», skrev redaktør Ellen Beate Dyvi i februarutgaven, som svar på kritikken.

Det er flott at Ellen Beate Dyvi, ansvarlig redaktør for Den norske tannlegeforenings Tidende, i svar til oss i Tidsskriftets februarutgave forstår viktigheten av å bekjempe stigmatisering. Personer med psykososiale funksjonsnedsettelse er blant de mest stigmatiserte gruppene i samfunnet. At mange har en historie med mellommenneskelige traumer og avvisning, gjør respekt fra profesjonelle hjelpere viktig.

«Når man skal trykke svært nedlatende karakteristikk av en gruppe, bør man være ekstra nøye med å presisere hvem som står for disse»

Noe å lære av

Vi er enig med redaktør Dyvi i at det er noe å lære av denne saken. Når man skal publisere svært nedlatende karakteristikk av en gruppe, bør man være ekstra nøye med å presisere hvem som står for disse, og om de presenteres som fakta eller meningsytring. I artikkelen vi kritiserte, «Når pasienten har psykiske problemer»

(www.tannlegetidende.no), er delen om (påstått) diagnoserelatert atferd skilt ut fra den løpende teksten, slik at den likner på en faktaboks uten kildehenvisninger. Selv om tannlegepasienter som har fått en personlighetsdiagnose, fremstilles som umoralske og håpløse, gis det ikke ett eksempel på typiske situasjoner der pasientene lyver og herser med tannleger.

Er det andre grupper som omtales like nedverdiggende på fagmøter og helsekonferanser, og der budskapet spres i helsefaglige publikasjoner? Vi frykter at konsekvensen kan bli økte fordommer hos hjelpere når de skal møte en gruppe helt ribbet for ære.

Kontekstuell forståelse

Vi tror det kan være lett å misforstå atferd hos traumatiserte. I kronikken «Leger overser overgrep» i Aftenposten i 2006 skrev professor Pål Gulbrandsen om misbruk i barndommen: «Ofrenes ekstreme sårbarhet oppfattes av verden rundt som en dårlig egenskap. Menneskene blir problemet, ikke historien deres.» En overgrepsutsatt kan ha behov for å ha kontroll, og får vansker med å gi fra seg kontrollen som pasient hos for eksempel tannlegen. Ifølge psykologspesialist Judith van der Weele (@JudithvdWeele på Twitter 23. juni 2012) er det å bruke kontroll for å trygge seg selv i en verden som ikke vil en vel, en annen måte å omtale manipulering på. Atferd kan beskrives med omtanke for pasienten.

stommeras@yahoo.no

Teksten sto på trykk første gang i Tidsskrift for Norsk psykologforening, Vol 50, nummer 3, 2013, side

TEKST

Sigrun Tømmerås, Brukererfarer og eier av Sigruns blogstomm-blog.blogspot.no

Vivian Berg, Brukererfarer